

УДОСКОНАЛЕННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ПІДХОДІВ ДО ПРОГНОЗУВАННЯ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ЕКОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ

Прогнозування життєвого циклу екологічних інновацій (ЖЦЕІ) – науково-обґрунтоване визначення очікуваних часових інтервалів еволюційного розвитку форм екологічної інновації в умовах невизначеності ринкового середовища. Послідовності процесу прогнозування ЖЦЕІ показано на рис. 1.

Рис. 1. Блок-схема алгоритму прогнозування ЖЦЕІ

Метою прогнозування ЖЦЕІ є визначення очікуваної тривалості кожного з його етапів, імовірних обсягів фінансових ресурсів, обумовлених життєдіяльністю екологічної інновації, найімовірніших оцінок стану елементів кон'юнктури ринку, а також ймовірних альтернатив їх розвитку, еколого-економічної ефективності від виробництва та споживання екологічної інновації, передбачення часу виникнення кризової ситуації (перехідного моменту) для прийняття раціональних управлінських рішень, що згладять негативні моменти у розвитку всієї системи, та передбачення їх наслідків.

Завдання прогнозування ЖЦЕІ полягає у передбаченні напрямків та темпів розвитку НТП, зміни ринкової кон'юнктури, виявленні короткострокових та довгострокових тенденцій споживчого попиту на екологічну інновацію, керуючись процесами, що склалися в реальній дійсності; а також сприяттє розробленню оптимальних планів, спираючись на розроблений прогноз і оцінку прийнятого рішення з урахуванням його наслідків у прогнозованому періоді.

Основні задачі прогнозування полягають у передбаченні заздалегідь «критичних точок» протягом ЖЦЕІ, виявленні ймовірної тривалості кожного з етапів ЖЦЕІ та визначенні його оптимального терміну. Їх вирішення дозволить розробити заходи щодо подолання критичних ситуацій, обумовлених необхідністю прийняття рішення на певному етапі ЖЦЕІ, та сформуванню найбільш ефективну стратегію підприємства для реалізації та досягнення його загальної мети. Отже, загалом прогнозування надає можливість не тільки побачити майбутнє потенційної екологічної інновації, а й намітити мету та розробити відповідну програму дій.

Методологія прогнозування ЖЦЕІ визначає основні принципи, підходи й методики проведення прогностичних розрахунків, розкриває й характеризує логіку формування прогнозів. Тобто це сукупність методів та прийомів дослідження ЖЦЕІ, які дозволяють виявити тенденції у зміні еколого-економічної ефективності від виробництва, споживання та утилізації екологічної інновації, а також обсягів продажу та прибутку від її реалізації, визначити загальну тривалість кастомізаційного циклу екоінновації (КЦЕІ), ЖЦЕІ й кожного його етапу окремо з метою створення науково-обґрунтованих засад для ефективного управління екологічно орієнтованою інноваційною діяльністю, визначення довго- та короткострокової маркетингової стратегії тощо.

Методи прогнозування – це сукупність способів та прийомів мислення, що використовуються при розробленні прогнозів ЖЦЕІ, КЦЕІ та дозволяють зробити обґрунтовані передбачення визначеної ймовірності щодо майбутнього їх розвитку.

Проведене автором дослідження дозволяє зробити висновок, що не всі методи можна застосовувати для прогнозування кожного з етапів ЖЦЕІ. Для вибору методу прогнозування треба чітко визначити етап еволюційного розвитку екоінновації, встановити період прогнозування, визначитися з обсягом наявної інформації про досліджуваний об'єкт. Слід враховувати, що цінність прогнозів, отриманих на різних етапах життєвого циклу, буде неоднаковою, що обумовлено видом екологічної інновації залежно від ступеня новизни та специфікою обраного методу прогнозування.